

Факултет ГЕОГРАФСКИ
.....

(Број захтева) 585/3-14

(Датум) 15.06.2015.

Образац 2.
УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
Веће научних области
грађевинско-урбанистичких наука
Београд, Студентски трг 1

ЗАХТЕВ

За давање сагласности на реферат о урађеној докторској дисертацији

Молимо да, сходно члану 47. ст. 5. тач. 4. Статута Универзитета у Београду ("Гласник Универзитета", број 184/15), дате сагласност на реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата:

Мр ДЕЈАН С. ЂОРЂЕВИЋ

(име, име једног родитеља и презиме)

КАНДИДАТ: **Мр ДЕЈАН С. ЂОРЂЕВИЋ**

(име, име једног родитеља и презиме)

пријавио је докторску дисертацију под називом „УЛОГА И ЗНАЧАЈ ПЛАНИРАЊА ИНФРАСТРУКТУРЕ У РАЗВОЈУ ПЛАНИНСКОГ ТУРИЗМА У СРБИЈИ“

из научне области: **ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ**

Универзитет је дана 10.04.2012. године својим актом под бр. 02 број: 06-17893/15-12 дао сагласност на предлог теме докторске дисертације која је гласила „УЛОГА И ЗНАЧАЈ ПЛАНИРАЊА ИНФРАСТРУКТУРЕ У РАЗВОЈУ ПЛАНИНСКОГ ТУРИЗМА У СРБИЈИ“

Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата **Мр ДЕЈАНА С. ЂОРЂЕВИЋА** образована је на седници одржаној 14.07.2014. године, одлуком факултета под бр. 585 од 14.07.2014. године, у саставу:

1. др Велимир Шећеров, ванредни професор Географског факултета за ужу научну област просторно планирање
2. др Мирољуб Миљинчић, редовни професор Географског факултета за ужу научну област географија
3. др Добрица Јовичић, редовни професор Географског факултета за ужу научну област туризмологија
4. др Богдан Лукић, доцент Географског факултета за ужу научну област просторно планирање
5. др Саша Милијић, научни саветник ИАУС-а за ужу научну област просторно планирање

Наставно-научно веће Факултета прихватило је извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације на седници одржаној дана 14.10.2014. године.

Прилог:

1. Извештај Комисије са предлогом.
2. Акт Наставно-научног већа Факултета о усвајању Извештаја.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Проф. др Дејан Филиповић

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ

Број 144/2

17.4. 2012. год

БЕОГРАД

Адреса: Студентски трг 1, 11000 Београд, Република Србија
Тел.: 011 3207400; Факс: 011 2638818; Е-mail: officebu@rect.bg.ac.rs

ВЕЋЕ НАУЧНИХ ОБЛАСТИ
ГРАЂЕВИНСКО-УРБАНИСТИЧКИХ
НАУКА

Београд, 10.04.2012.
02 Број: 06-17893/15-12
МЦ

На основу члана 32. Закона о измена и допунама Закона о високом образовању ("Службени гласник РС, број 44/10), члана 47. став 5. тачка 3. Статута Универзитета у Београду ("Гласник Универзитета у Београду", број 162/11- пречишћени текст) и чл. 14. – 21. Правилника о већима научних области на Универзитету у Београду ("Гласник Универзитета у Београду", број 134/07, 150/09, 158/11 и 164/11), а на захтев Географског факултета, број: 174 од 02.03.2012. године, Веће научних области грађевинско-урбанистичких наука, на седници одржаној 10.04.2012. године, донело је

О Д Л У К У

ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ на предлог теме докторске дисертације мр ДЕЈАНА С. ЂОРЂЕВИЋА, под називом: „Улога и значај планирања инфраструктуре у развоју планинског туризма у Србији“.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА
М. Јовановић
Проф. др Милодраг Јовановић

Доставити:

- Факултету
- архиви Универзитета

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ГЕОГРАФСКИ ФАКУЛТЕТ

Број 585/2

Датум: 14. октобар 2014. год.

На седници Наставно-научног већа Географског факултета у Београду, одржаној 14. октобра 2014. године, донета је

О Д Л У К А

Усваја се Извештај Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације кандидата мр ДЕЈАНА С. ЂОРЂЕВИЋА под називом: „УЛОГА И ЗНАЧАЈ ПЛАНИРАЊА ИНФРАСТРУКТУРЕ У РАЗВОЈУ ПЛАНИНСКОГ ТУРИЗМА У СРБИЈИ“ у складу са Одлуком Већа научних области грађевинско-урбанистичких наука, 02 број: 06-17893/15-12 од 10.04.2012.. године о сагласности на предлог теме докторске дисертације.

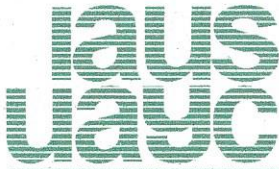
У Комисију за одбрану докторске дисертације кандидата мр Дејана С. Ђорђевића су: др Велимир Шећеров, ванредни професор Географског факултета за ужу научну област просторно планирање, др Мирољуб Милинчић, ванредни професор Географског факултета за ужу научну област географија, др Добрица Јовичић, редовни професор Географског факултета за ужу научну област туризмологија, др Богдан Лукић, доцент Географског факултета за ужу научну област просторно планирање и др Саша Милијић, виши научни сарадник ИАУС за ужу научну област просторно планирање.

ДЕКАН ФАКУЛТЕТА

Проф. др Дејан Филиповић

Одлуку доставити:

- архиви Факултета
- Комисији

ИНСТИТУТ
ЗА АРХИТЕКТУРУ И УРБАНИЗАМ
СРБИЈЕ

INSTITUTE
OF ARCHITECTURE AND
URBAN & SPATIAL PLANNING
OF SERBIA

Srbija, 11000 Beograd,
Bulevar kralja Aleksandra 73/II
p.o.box 696, Tel.:(38111)3370-091
3370-182, Fax:3370-203
Web site: www.iaus.ac.rs
E-mail:iaus@iaus.ac.rs
iaus@EUnet.rs, iaus@sezampro.rs

PIB SR 100123977
Banca Intesa br. 160-4334-72
Trgovinski sud u Beogradu
Reg. uložak 5-71-00

Универзитет у Београду
Географски факултет
Студентски трг 3/III
Београд

Beograd, 19.5.2016. Naš broj 531

ПОТВРДА УРЕДНИШТВА ЧАСОПИСА „SPATIUM“

Овим потврђујемо да је рад „THE IMPACT OF INFRASTRUCTURE PLANNING IN SPATIAL PLANS ON CARRYING CAPACITY ASSESSMENT IN MOUNTAIN TOURIST AREAS“, чији је аутор Дејан С. Ђорђевић, са коауторима Велимиром Шећеровим, Дејаном Филиповићем и Богданом Лукићем, прихваћен за објављивање у часопису „SPATIUM“, No. 35, June 2016 (ISSN 1450-569X), у издању Института за архитектуру и урбанизам Србије (ИАУС). Часопис „SPATIUM“ се налази у категорији М24 (часопис међународног значаја верификован посебном одлуком Министарства за 2013. годину).

Потврда се издаје као прилог документацији којом се доказује испуњеност услова за одбрану докторске дисертације кандидата Дејана С. Ђорђевића, који је један од аутора овог рада, и не може се користити у друге сврхе.

др Миодраг Вујошевић, научни саветник,
Главни и одговорни уредник часописа „SPATIUM“

др Саша Милијић, дшп
научни саветник
Директор Института

10.09.2014
676
14

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

Предмет: Реферат о урађеној докторској дисертацији кандидата мр Дејана С. Ђорђевића

Одлуком Наставно-научног већа Географског факултета у Београду бр. 585 од 14.07.2014. године, именовани смо за чланове Комисије за преглед, оцену и одбрану докторске дисертације кандидата мр Дејана С. Ђорђевића под насловом

УЛОГА И ЗНАЧАЈ ПЛАНИРАЊА ИНФРАСТРУКТУРЕ У РАЗВОЈУ ПЛАНИНСКОГ ТУРИЗМА У СРБИЈИ

После прегледа достављене дисертације и других пратећих материјала и разговора са Кандидатом, Комисија је сачинила следећи

РЕФЕРАТ

1. УВОД

1.1. Хронологија одобравања и израде дисертације

Након завршених последипломских студија на Географском факултету – Смер Истраживање и планирање простора (средња оцена студија 9,80), Дејан С. Ђорђевић је одбранио магистарску тезу у марту 2002. године на тему Улога комуналних система у просторном уређењу насеља у општини Смедеревска Паланка (ментор проф. др. Борислав Стојков).

Мр Дејан С. Ђорђевић је пријавио докторску дисертацију под називом Улога и значај планирања инфраструктуре у развоју планинског туризма у Србији 14.12. 2011. године. На седници Наставно-научног већа Географског факултета у Београду одржаној 28.12.2011. године одређена је Комисија за одређивање подобности теме и кандидата за докторску дисертацију у саставу: доц. др Велимир Шећеров, проф. др Мирољуб Миљинчић, проф. др Добрица Јовичић, доц. др Богдан Лукић, сви са Географског факултета у Београду и др Саша Милијић, виши научни сарадник из Института за архитектуру и урбанизам Србије. Комисија је позитиван Извештај о подобности теме и кандидата представила Наставно-научном већу Географског факултета у Београду 29.02.2012. године, да би након дискусије ННВ једногласно усвојило извештај и за менторе дисертације одредило доц. др Велимира Шећерова и проф. др Мирољуба Миљинчића. После урађене дисертације и њене предаје на разматрање, Наставно-научно веће Географског факултета у Београду је на седници од 14.07.2014. одредило Комисију за преглед и оцену дисертације у саставу: проф. др Велимир Шећеров, проф. др Мирољуб Миљинчић, проф. др Добрица Јовичић, доц. др Богдан Лукић, сви са Географског факултета у Београду и др Саша Милијић, виши научни сарадник из Института за архитектуру и урбанизам Србије.

1.2. Научна област дисертације

Научна област дисертације је **просторно планирање**. На основу просторно-планерске методологије интегралног планирања, комбинујући многобројне технике и индикаторе просторног развоја (физичке, еколошке, економске и социјалне), мр Ђорђевић потврђује свеобухватност научног поља којим се бави.

1.3. Биографски подаци о кандидату

Мр Дејан С. Ђорђевић је рођен 6. октобра 1969. године у Смедеревској Паланци, где је завршио основну и средњу школу. Студије на смеру за Просторно планирање Географског факултета Универзитета у Београду је завршио 1995. године, са просечном оценом основних студија 9,20 и оценом 10 за дипломски рад „Финансирање комуналних делатности“ (ментор доц. др Јелка Адамовић). Након завршених последипломских студија на Географском факултету – Смер Истраживање и планирање простора (средња оцена студија 9,80), одбранио је магистарску тезу 2002. године на тему "Улога комуналних система у просторном уређењу насеља у општини Смедеревска Паланка" (ментор проф. др. Борислав Стојков).

У Дирекцији за урбанизам, изградњу и грађевинско земљиште је радио од априла 1996. до марта 2011. године, од када ради у Јавном предузећу „Паланка стан“. Поред професионалног ангажовања у наведеним предузећима на пословима просторног и урбанистичког планирања и планирања и програмирања инфраструктуре који се односе на подручје општине Смедеревска Паланка, учествовао је као сарадник на изради већег броја просторних и урбанистичких планова као и пројеката развоја инфраструктуре за друга подручја на територији Србије (око 25 пројеката).

Члан је Асоцијације просторних планера Србије (члан Председништва у два мандата, председник Комисије за информатику у два мандата, члан Комисије за унапређење струке). Члан је Удружења урбаниста Србије и Инжењерске коморе Србије (поседује лиценце одговорног планера и одговорног урбанисте).

Учесник је више стотина планинарских акција у Србији и иностранству, члан је Планинарског друштва "Врбица" из Велике Плане (члан Управног одбора од 2011. године). Има звање врхунског спортисте националног разреда додељено од стране Спортског савеза Србије за успон на врх „Сток Кангри“ висок 6.153м (Хималаји, Индија, септембар 2009. године).

Самостално или у коауторству објавио је 18 радова са тематиком која се превасходно односи на планирање и програмирање развоја инфраструктуре, просторно планирање и регионални развој, као и урбанистичко планирање. Учествовао је у раду и организацији више међународних и домаћих научно-стручних скупова.

Користи се енглеским језиком и познаје рад на рачунару.

Научни радови:

1. "Могући правци деловања у планирању и организацији комуналних система у општини Смедеревска Паланка – 10 година после", у Зборнику радова: Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља, Асоцијација просторних планера Србије и Универзитет у Београду Географски факултет, Београд, 2010.
2. "Интеграција програма изградње инфраструктуре у функцији унапређења квалитета живота у граду" (коаутори Б. Лукић, А. Ђорђевић), у Зборнику радова: Планска и нормативна заштита простора и животне средине, Асоцијација просторних планера Србије и Институт за просторно планирање Географског факултета Универзитета у Београду, Београд, 2009.

3. "Управљање развојем инфраструктуре на националном и локалном нивоу" (коаутори Б. Лукић, А. Ђорђевић), Летња школа урбанизма: "Како до стратегије просторног и урбаног развоја на националном и локалном нивоу Републике Србије", Удружење урбаниста Србије, Крагујевац, 2008.
4. "Програми развоја инфраструктуре у функцији унапређивања животне средине" (коаутори Б. Лукић, А. Ђорђевић), у Зборнику радова: Планска и нормативна заштита простора и животне средине, Асоцијација просторних планера Србије и Географски факултет Универзитета у Београду, Београд, 2007.
5. "Паланачки Кисељак или била једном једна бања" (коаутори Б. Лукић, М. Радосављевић), у Зборнику радова: Планирање, уређење и заштита бањских и климатских места Србије, Асоцијација просторних планера Србије и Географски факултет Универзитета у Београду, Београд, 2006.
6. "О стратегији планирања инфраструктуре у Србији" (коаутор Б. Лукић), у Зборнику радова: Планска и нормативна заштита простора и животне средине, Асоцијација просторних планера Србије и Географски факултет Универзитета у Београду, Београд, 2005.
7. "Специфичности развоја инфраструктуре у сеоским насељима" (коаутор Б. Лукић), у Зборнику радова: Планирање и реализација инфраструктуре, Удружење урбаниста Србије, Београд, 2004.
8. "Место инфраструктуре у просторном плану општине" (коаутор Б. Лукић), у Зборнику радова: Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља, Асоцијација просторних планера Србије и Географски факултет Универзитета у Београду, Београд, 2004.
9. "Смедеревска Паланка и регион Београда – међузависности, утицаји, тенденције, проблеми и предлози за планска решења", у Зборнику радова: Београд и његов регион, Географски факултет Универзитета у Београду и Асоцијација просторних планера Србије, Београд, 2003.
10. "Планирање и програмирање комуналне инфраструктуре у сеоским насељима", у Зборнику радова: Село у новим развојним променама, Удружење урбаниста Србије, Матарушка Бања, 2002.
11. "Општина Смедеревска Паланка", коаутор монографије, издавач Предузеће Ломовић и остали, Смедеревска Паланка, 2002.
12. "Ка одрживом развоју општине Смедеревска Паланка – иницијатива за локалну агенду", у Зборнику радова: Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља, Асоцијација просторних планера Србије, Београд, 2001.
13. "Перспективе развоја компакт градова" (коаутор В. Шећеров), у Монографији научних радова: Стратегије и методе за унапређење квалитета окружења у компакт градовима, Друштво урбаниста Београда, Београд, 1999.
14. "Смедеревска Паланка - примена теорије одрживог развоја" (коаутор В. Шећеров), у Зборнику радова Одрживи развој као перспектива урбаног развоја у 21. веку, Удружење урбаниста Србије, Ниш, 1996.

2. ОПИС ДИСЕРТАЦИЈЕ

2.1. Садржај дисертације

Докторска дисертација мр Дејана С. Ђорђевића написана је на 485 страница компјутерски сложеног текста формата А4. Урађена у свему према стандардима и упутствима Универзитета у Београду, она садржи: шест великих поглавља и 40 потпоглавља, 24 табеле, 40 графикона, 44 карте, 95 преузетих и ауторских слика, 5 схема, списак скраћеница, сажетак

на српском и енглеском језику и биографију аутора. Импозантни списак референтне и коришћене литературе са 125, односно 110 јединица, те консултовани интернет сајтови (135 адреса), представља изузетну архиву извора литературе и документације која на директан или индиректан начин третира проблем планирања инфраструктуре на планинама и њихову улогу и значај у даљем развоју ових подручја.

Садржај дисертације обухвата следеће делове:

1. Увод

1.1. Проблем и предмет истраживања

- 1.2. Циљ и задаци рада
- 1.3. Хипотезе истраживања
- 1.4. Метод израде рада
- 1.5. Научна оправданост и могућност примене
- 1.6. Просторни и временски оквир

2. Теоријска поставка проблема и основни појмови

2.1. Планинска подручја

- 2.1.1. Планинска подручја Србије
- 2.1.2. Одрживи развој планинских подручја

2.2. Планински туризам

- 2.2.1. Туризам – глобални феномен савремене цивилизације
- 2.2.2. Законодавна регулатива у области туризма
- 2.2.3. Планински туризам – појам, значај и основне карактеристике
- 2.2.4. Туристичка валоризација планина
- 2.2.5. Планински туризам и животна средина – специфичности међуутицаја и капацитет простора

2.3. Инфраструктурни системи и планирање инфраструктуре

- 2.3.1. Појам и подела инфраструктурних система
- 2.3.2. Основне карактеристике инфраструктурних система
- 2.3.3. Улога инфраструктурних система у развоју
- 2.3.4. Општи принципи планирања инфраструктурних система

2.4. Планирање развоја туристичких подручја

- 2.4.1. Основе планирања развоја туризма
- 2.4.2. Теоријско-методолошки оквир планирања развоја туристичких подручја

3. Развој планинског туризма и инфраструктурна опремљеност планинских подручја

3.1. Развој планинског туризма

- 3.1.1. Историјат развоја планинског туризма у свету и Европи

- 3.1.2. Стање и тенденције развоја планинског туризма у свету и Европи
- 3.1.3. Развој планинског туризма у земљама у окружењу
- 3.1.4. Историјат и фазе развоја планинског туризма у Србији
- 3.1.5. Актуелно стање развоја планинског туризма у Србији
- 3.1.6. Досадашњи развој планинског туризма на Копаонику
- 3.1.7. Досадашњи развој планинског туризма на Тари
- 3.1.8. Упоредна анализа туристичког промета и туристичког смештаја на Копаонику и Тари
- 3.2. Инфраструктурна опремљеност планинских подручја
 - 3.2.1. Међусобна условљеност саобраћаја и развоја планинског туризма
 - 3.2.2. Инфраструктурна опремљеност планинских подручја у Србији
 - 3.2.3. Инфраструктурна опремљеност туристичког подручја Копаоника
 - 3.2.4. Инфраструктурна опремљеност туристичког подручја Таре
 - 3.2.5. Упоредна анализа инфраструктурне опремљености туристичких подручја Копаоника и Таре
- 3.3. Однос развоја планинског туризма и инфраструктурне опремљености планинских подручја
- 4. Планирање инфраструктуре у функцији развоја планинског туризма у стратешким и планским документима у Србији**
 - 4.1. Стратешки и плански документи на националном нивоу
 - 4.1.1. Стратегија развоја туризма Републике Србије
 - 4.1.2. Просторни план Републике Србије
 - 4.1.3. Секторске стратегије из области инфраструктурних система
 - 4.2. Планирање инфраструктуре у функцији развоја планинског туризма на подручју Копаоника и Таре
 - 4.2.1. Регионални просторни планови
 - 4.2.2. Просторни планови подручја посебне намене
 - 4.2.3. Просторни планови јединица локалне самоуправе
 - 4.2.4. Мастер планови
 - 4.3. Нормативи и стандарди за инфраструктурну опремљеност планинских туристичких подручја
- 5. Могућности унапређења планирања инфраструктуре у функцији развоја планинског туризма**
 - 5.1. Планирање одрживог планинског туризма
 - 5.1.1. Планирање просторног развоја и планска евалуација капацитета планинских туристичких подручја
 - 5.1.2. Законодавни оквир, координација израде и усклађеност просторно-планских и туристичко-планских докумената

5.1.3. Еколошки и социо-културолошки изазови планирања развоја планинског туризма

5.2. Планирање инфраструктуре у функцији развоја планинског туризма

5.2.1. Стратешки оквир планирања инфраструктуре

5.2.2. Планирање инфраструктуре у планинским туристичким подручјима

5.2.3. Имплементација планских решења – програмирање и реализација инфраструктурних система

6. Закључна разматрања

Референтна литература

Коришћена литература и референтни интернет сајтови

2.2. Кратак приказ појединачних поглавља

План (Композиција) дисертације се састоји од шест делова, поглавља, који су подељени на низ одељака и пододељака.

У *уводном* делу је дефинисан предмет рада, циљ и метод истраживања, научна оправданост и могућност практичне примене рада. Такође установљена и је почетна (основна) хипотеза истраживања и 4 секундарне које произилазе из основне. Основна хипотеза дисертације гласи: *усмерено, координирано и ефикасно планирање инфраструктуре је снажан инструмент који доприноси развоју планинског туризма*, док се секундарне надовезују на њу и то:

- *Услов одрживог развоја планинског туризма је опремање простора одговарајућом инфраструктуром.*
- *Планирање инфраструктуре само по себи не представља довољан услов за развој планинског туризма већ захтева и адекватну имплементацију планских решења.*
- *Планирање инфраструктуре је један од инструмента усмеравања развоја планинског туризма и неопходна је његова координација са осталим мерама и инструментима за развој.*
- *Степен инфраструктурне опремљености планинских туристичких подручја Србије није на одговарајућем нивоу.*

Други део дисертације мр Дејана С. Ђорђевића се односи на дефинисање *теоријско-методолошког приступа и основног појмовног апарата*, односно, објашњење и поделу планинских подручја у односу на бројне критеријуме, детерминисање њиховог третмана, обима, садржаја и просторне диспозиције у Србији. Одрживи развој планинских подручја је једна од најважнијих подтема читавог поглавља кроз коју се прелама савремена теорија и пракса у приступи у њиховом планирања на интегрални начин, посебно истичући просторно-еколошка али и функционална ограничења ових простора. У наставку аутор представља више дефиниција туризма као глобалног феномена који на почетку 21. века генерише више од милијарду туриста (2012. године први пут) са најексплозивнијим растом у односу на све друге економске активности на светском нивоу (1950. број туриста је био 25 милиона!!). Вишеструко повећање туриста осим велике финансијске користи доводи и до енормног еколошког притиска и прекорачења граничних капацитета на појединим (најпопуларнијим) дестинацијама. До детаља анализирајући разне приступе у дефинисању појма туризам (економске, статистичке, номиналистичке и др.), користећи бројне домаће и иностране

изворе у функцији достизања његове правилне, економски исплативе али и еколошки подношљиве димензије, аутор предлаже одређену ревизију досадашње праксе приступу планирања и коришћења планинских простора кроз измењени економски и правно-политички оквир са значајнијим утицајем науке у разрешење проблема у овој области. Посебно потпоглавље се бави легислативно-институционалним оквиром, односно законским претпоставкама развоја туризма у Србији, као нужној основи на којој се базира практична примена дозвољених средстава и радњи у његовом унапређењу. Други део ове целине бави се планинским туризмом, његовим појмом, значајем и основним карактеристикама, било да је он летњи или се дешава зими. Следећи опште трендове и домаће особености, аутор перспективу развоја овакве врсте туризма види повољном јер брз раст туристичког промета усмереног према планинским центрима спаја различите туристичке и пословне садржаје са културним вредностима које се на њима налазе. Да би потврдио стање и перспективе развоја туризма на планинама, Ђорђевић елаборира различите приступе туристичкој валоризацији имајући у виду њихову атрактивност, географски положај, удаљеност и саобраћајну повезаност са емитивним туристичким подручјима. Поштујући класификацију Светске туристичке организације која разликује интерне и екстерне критеријуме/факторе туристичке валоризације аутор постаља метод где је се финална класификација (рангирање) врши на основу збира процене интерних (процена урбанизације, инфраструктуре, опреме и услуга и др.) и екстерних (приступачност, специфичност ресурса, близина емитивних центара и др.) фактора. Након појединачног осврта на ове факторе, посебна целина третира специфичност и међуутицај туризма и животне средине, односно позитивне и негативне последице ових активности на природну и антропогену средину. Апострофирајући могућност загађења воде, ваздуха и земљишта, његово заузимање, стварање отпада, климатске промене и сл. као негативне, и стављање под неку врсту заштите, очување антропогених вредности, обезбеђивање боље саобраћајне и комуналне опремљености, повећање приступачности јавним службама и др., као позитивне, аутор истиче потребу за хармонизацијом ових процеса и поштовање капацитета простора и природе.

Подједнако важна целина другог дела рада је она која се односи на инфраструктуру и планирање инфраструктуре. Схватајући инфраструктуру као материјалне услове постојања и развоја основних активности у организованом простору, те као целину територијалних инсталација којима се обавља циркулација људи, добара, вода енергије и информација, Ђорђевић даје преглед и њене класификације по различитим критеријумима истичући карактеристике инфраструктурних система, њихову међузависност и значај. Посебно важан одељак је онај који се односи на улогу инфраструктурних система у развоју, где често због њеног несагледавања долази до парцијалног и недовољно координираног схватања њеног значаја, без нужног повезивања и уклапања у јединствену концепцију просторног и друштвено-економског развоја са свим последицама које из тога произилазе. Са друге стране, инфраструктура је претпоставка било каквог развоја простора и његовог економско-социјалног активирања. Недостатак инфраструктуре је сигуран знак неразвијености или слабе развијености одређеног простора, тврди аутор. Да би се стање унапредило или задржало на једнаком (добром) нивоу неопходно је утврдити опште принципе развоја. Њима је посвећено читаво потпоглавље које преходи целини под називом Планирање развоја туристичких подручја. Цитирајући бројне ауторе и њихове приступе, аутор издваја 10 фаза класичног модела планског поступка почевши од плериминарне спознаје и дефинисања проблема, преко аналитичког дела, до израде и тестирања планских решења, њихове евалуације и имплементације. Све ово у оквиру теоретско-методолошког обрасца планирања туристичких подручја које су основ за управљање развојем активности и уређењем простора туристичких подручја манифестоване у виду бројних планова, студија, програма и других докумената националног, регионалног или локалног нивоа, у складу са принципима интегралног, континуалног (сталног, процесног) и проблемског планирања.

Трећи део дисертације је најобимнији по садржају (око 230 страница) и односи се на *развој планинског туризма и инфраструктурну опремљеност планинских подручја*. У овом поглављу мр Дејан С. Ђорђевић веома исцрпно, аргументовано и илустровано представља историјат развоја планинског туризма у свету и Европи, земљама у окружењу и на крају у Републици Србији. Посебно детаљно су обрађене две планине у Србији, Копаоник и Тара, где је извршена свеобухватна анализа стања и перспективе развоја туризма и инфраструктуре и њихова компаративна анализа. Представаљајући хронолошки и територијално генезу развоја туризма на глобалном нивоу почевши од 19. века и пионирских покушаја активирања планина на Алпима, везе између развоја друмских саобраћајница (нарочито зупчaste железнице у САД и Европи, 1868. и 1871. године. Обе линије су и данас у употреби), жичара и осталих облика олакпаног превоза посетилаца. Омасовљење је довело до појаве првих туристичких центара (у подножју Алпа на око 1.000мнв) која су и данас места највишег туристичког стандарда (Шамони, Давос, Курмајер и др.), нешто касније и друге генерације планинских нодуса почетком 20. века базиране на алпском скијању и лоцирана недалеко од стаза на висинама између 1.200 и 1.600мнв. У другој половини 20. века, нарочито 60-их и 70-их година, формирају се нови специјализовани тзв. *интегрални* зимски центри лоцирани на висинама од 1.500 до 2.000мнв у подножју најквалитетнијих високоалпских скијалишта са најмање четири месеца квалитетног снега, организованом изградњом, архитектуром градског типа и густина, великим смештајним објектима ии др. (Флен, Вал Торес, Ла Плањ и др.). На крају, почетком 80-их година 20. века формирају се тзв. *поливалентни* центри, засновани на диверзификованој структури функција са туризмом као доминантном функцијом развоја. Спуштају се на ниже планинске појасеве од око 1.000мнв, у постојећа насеља или у њиховој близини, добро повезана са скијалиштима, уз широку понуду туристичких, рекреативних и спортских садржаја. (Сан Сикарио, Биелмонте или Пила). Ђорђевић након прегледа најважнијих туристичких региона у свету и Европи (поткрепљено многобројним табелама, подацима, фотографијама, картама и др.), посебно обрађује историјат и фазе развоја планинског туризма у Србији. У оквиру овог одељка даје општи осврт на развој туризма у Србији, а касније разматра поједине етапе у његовом расту на основу статистичких података о туристичком промету и смештајним капацитетима у периоду 1955-2012. година. Он закључује да је развој оваквих активности у директној вези са опште друштвеним кретањима, плански у већини координиран и уз асистенцију државе каналсан у смеру економског просперитета локалне и националне заједнице. Са друге стране, непланска изградња, планирање и извођење туристичких ризорта са великим бројем лежајева, лоцирање објеката на великим висинама и у близини скијалишта, еколошка (не)уравнотежености и превазилажење капацитета изграђене-инфраструктуре, представља сет озбиљних проблема са којима се ова подручја сустичу. Примери Копаоника и Таре у последњем делу овог поглавља веома аргументивно потврђују пређашњу тврдњу. Друга половина трећег дела рада посвећена је инфраструктурној опремљености планинских подручја и то условљености развоја одређених врста инфраструктуре и планинског туризма. После општег приказа стања инфраструктуре у планинским подручјима у Србији (отпад, електрична енергија, саобраћајна приступачност, дистрибуција гаса, комуникациони системи и др.), по истом принципу из претходног дела, у докторату је апострофирано стање и положај ових система на Копаонику и Тари, најпре појединачно а након тога и компаративно. Аутор на крају врши вредновање степена инфраструктурне опремљености ових туристичких центара упоређујући их са осталим у Србји. Квантификујући и рангирајући оба центра долази до закључка да Копаоник заузима прво место (максималних 16 бодова), док је Тара са 15 бодова на другом месту.

Четврти део рада третира *планирање инфраструктуре у функцији развоја планинског туризма у стратешким и планским документима у Србији*. У оквиру првог дела овог поглавља аутор анализира актуелни национални стратешки и плански основ који је релевантан за развој планинског туризма, односно националне стратешке документе који имају највећи значај за планирање инфраструктуре у функцији развоја планинског туризма. У том смислу, прво се уочава место и улога планинског туризма у оквиру Стратегије развоја

туризма Републике Србије (2006), затим се у оквиру анализе Просторног плана Републике Србије 2020 (2010) разматра место и улога планирања просторног развоја планинског туризма као и планирање најзначајнијих инфраструктурних система који утичу на развој планинских подручја, да би се на крају размотриле релевантне националне секторске стратегије из области инфраструктурних система као и њихов утицај на развој планинског туризма и планинских подручја у Србији. (Стратегија развоја друмског саобраћаја, Стратегија развој енергетике, Стратегија развоја електронских комуникација, Стратегија управљања отпадом).

Друго потпоглавље је фокусирано на плански третман туризма на Копаонику и Тари, односно њихов положај, смернице и обавезујућа решења из регионалних просторних планова који су донети за ова подручја (РПП за подручје Шумадијског, Поморавског, Рашког и Расинског управног подручја – Нацрт, РПП за подручје Златиборског и Моравичког управног округа) и просторних планова подручја посебне намене рађене за Национални парк Копаоник, односно Национални парк Тара. Прва врста планова покушава да координира и синхронизује развој планинских подручја (и целокупног развоја туризма) кроз синергетско и усаглашено деловање рангирајући туристичке центре према значају и повезујући их међусобом и са осталим туристичким прозводима и дестинацијама. ППППН као планови спровођења, са јасним правилима уређења и грађења за ужи простор у односу на регионалне просторне планове, прецизном концепцијом и пројектима спремним за имплементацију, мерама заштите, спречавања конфликта, итд. чине финални плански основ и за изградњу или рехабилитацију инфраструктуре.

Трећа подцелина се односи просторне планове јединица локалне самоуправе (ППО) на чијем подручју се налазе Копаоник (Рашка и Брус), односно Тара (Бајина Башта и Ужице) и који су рађени у периоду непосредно по доношењу Просторних планова подручја посебне намене за подручја Националног парка „Копаоник“, односно Националног парка „Тара“, тако да су, у складу са важећим прописима, планска решења у овим ППО у највећој мери усклађена са решењима дефинисаним у наведеним ППППН. Из тог разлога, у овом одељку се разматра планирање крупне инфраструктуре која се у оквиру наведених ППО налази (планира) на подручју ван обухвата већ обрађених ППППН, а која је значајна за функционисање одговарајућих инфраструктурних система на подручју Копаоника, односно Таре, а самим тим и за развој планинског туризма.

У оквиру одговарајућих министарстава Владе Републике Србије, а преко надлежног ресора туризма, у сарадњи са различитим консултантским и/или научно-стручним институцијама, до сада је припремљено 16 мастер планова за туристичке дестинације у Србији, од којих се 10 односи на планинска: Копаоник, Голија, Стиг – Кучајске планине – Бељаница, Стара планина, Тара, Власинско језеро, Златибор – Златар, Бесна Кобила и Сремски Карловци са Фрушком гором. У складу са основном тематиком рада, у овом претпоследњем одељку четвртог поглавља се разматрају мастер планови за Копаоник и Тару, са посебним акцентом на оне делове ових докумената који се односе на инфраструктурне системе.

Финални део ове целине представља нормативе и стандарде за инфраструктурну опремљеност планинских туристичких подручја.

Пети део рада је онај који сублимира досадашњу анализу и уз установљени методолошки оквир представља *могућност унапређења планирања инфраструктуре у функцији развоја планинског туризма*. У претходним деловима дисертације су дакле приказане основне теоријске поставке у оквиру области планинског туризма, инфраструктурних система и планирања инфраструктуре, као и планирања развоја туристичких подручја, затим се у другом делу кроз разматрање досадашњег развоја планинског туризма и инфраструктурне опремљености планинских подручја (са посебним освртом на подручја Копаоника и Таре) дошло до одговарајућих закључака који се односе на њихове међуутицаје и зависности, да би се у трећем делу рада дао приказ досадашњих искустава у планирању инфраструктуре у

функцији развоја планинског туризма у стратешким и планским документима у Србији, такође са посебним освртом на подручја Копаоника и Таре. Имајући у виду наведене делове рада, као и констатацију да планирање инфраструктуре представља саставни и неодојиви део општег система планирања, односно израде и доношења планских докумената, у овом делу рада се кроз одговарајуће одељке прво разматрају специфичности планирања одрживог планинског туризма, да би се затим дефинисале и одговарајуће смернице за планирање инфраструктурних система у функцији развоја планинског туризма.

Стратешко позиционирање и планирање инфраструктуре даје могућност правилног утемељења дугорочног развоја простора, ефикасне валоризације просторних и створених вредности, интегралног опремања инфраструктуром, а затим и секторских приоритета. У том смислу више је него потребно и друштвено корисно редефинисати и допунити битне елементе потребне за сагледавање минималних заједничких поступака, садржаја и организације како на плановима појединих инфраструктурних система, тако и на плану остваривања места и улоге инфраструктуре у плановима/стратегијама развоја простора, од националног, регионалног до локалног. Посебно је важно у целини (комплетно) умрежити и на јасним дугорочним принципима развојно интегрисати различите видове инфраструктуре са осталим просторним структурама и активностима истиче Ђорђевић. За целокупан процес планирања и програмирања инфраструктуре од посебног значаја је континуални мониторинг имплементације планских/програмских решења, како просторно, тако и временски. У том смислу од посебног значаја је континуирано формулисање и праћење извештаја који садрже податке да ли изградња инфраструктурних објеката прати предвиђене рокове, да ли су приходи благовремено реализовани, да ли су трошкови реализације у оквиру планираних, итд., како би се правовременим мерама утицало на уочене проблеме. Поред тога, посебан значај за процес планирања и програмирања инфраструктуре, у смислу добијања повратних информација које би спречиле понављање уочених проблема и недостатака, има мониторинг успешности коришћења, односно исплативости и ефикасности сваког од реализованих инфраструктурних објеката у току периода експлоатације, који је потребно разматрати и појединачно и у односу на целокупан систем.

Закључна разматрања дисертације рекапитулирају основне фазе планирања туризма и инфраструктуре у планинским центрима директно апострофирајући да у овом процесу посебан а често и пресудан значај има планска евалуација капацитета ових подручја. Због уочених и исказаних неусаглашености и недостатака правне регулативе која третира ову област, намеће се потреба измене актуелних прописа кроз кодификацију садржаја и процедура, усаглашавање надлежности и обухвата рада, терминолошко уједначавање и прилагођавање јединственом планском систему. Потврђујући веома аргументовано постављене почетне хипотезе мр Дејан С. Ђорђевић подвлачи да планирање инфраструктуре само по себи не представља довољан услов за развој планинског туризма већ она постаје његов незаобилазни део у случају адекватне имплементације и мониторинга спровођења зацртаних планских решења.

3. ОЦЕНА ДИСЕРТАЦИЈЕ

3.1. Савременост и оригиналност

Предмет истраживања докторске дисертације је утицај планирања инфраструктуре на развој планинског туризма у Србији. Овај утицај се разматра кроз испитивање узајамног односа система планирања инфраструктуре кроз различите механизме стратешког и другог планирања и развоја планинског туризма, са посебним освртом на могућности унапређења планирања инфраструктуре у функцији развоја планинског туризма. Изузетну савременост и оригиналност тезе представља и чињеница да се вишеструку пораст туриста на глобалном нивоу (више од 40 пута за 60 година) неминовно одражава и на стање угрожености простора

и животне средине нарочито услед недовољно или погрешно испланираних капацитета инфраструктуре. Зато је циљ истраживања на дисертацији испитивање и дефинисање међусобних условљености, веза, значаја и утицаја планирања инфраструктуре и развоја планинског туризма, што би омогућило да се развију методе за успешније сагледавање процеса промена у простору и начини њиховог усмеравања у жељеном правцу.

Анализирајући упоредо искуства у Србији, свету и Европи, као и слична искуства земаља у окружењу, циљ рада је и да кроз предложена решења помогне у даљем раду стручњацима, али и регионалним и локалним управама и другим актерима који су директно или индиректно повезани са овом облашћу, а све у циљу развоја планинског туризма у Србији.

На основу дефинисаног проблема, предмета и циља рада, оригинални задатак истраживања је покушај да се одговори на следећа питања:

- У каквом су односу досадашњи развој планинског туризма и постојећи степен инфраструктурне опремљености планинских подручја, односно колико је недовољна и/или неодговарајућа инфраструктурна опремљеност планинских подручја утицала на досадашњи развој планинског туризма?
- Које је место и улога инфраструктуре у оквиру планских докумената (из области просторног и урбанистичког планирања, али и из области туризма) који се израђују за планинска подручја и колико и како су плански документи међусобно условљени и усклађени?
- Колики и који су утицаји (планирања) развоја планинског туризма на општи развој планинских подручја?
- Колико планирање развоја инфраструктуре само по себи утиче на планински туризам и да ли имплементација планских решења кроз програмирање и реализацију инфраструктурних система јесте саставни део јединственог процеса?
- Које су могућности и предуслови за унапређење процеса планирања развоја инфраструктуре у функцији развоја планинског туризма на подручју Србије?

3.2. Осврт на референтну и коришћену литературу

Аутор је успео да на једном месту сублимира велики део историјске и савремене научне и практичне грађе која у по свом обиму (235 референци и 135 интернет адреса) и квалитету представља изузетан допринос унапређењу планирања планинских туристичких подручја и инфраструктуре. Она се може поделити у неколико група: теоретско-методолошка база; историјски извори и документација; савремени приступи планирању туризма, инфраструктуре и планинске инфраструктуре; планско-урбанистичка, стратешка и секторка планска документација; сет закона, прописа, норми и институционално-управљачких механизма; бројна картографска и планска подршка и др. Посебно важан сегмент је и ауторова приватна *путописна* и стручна збирка фотографија, анкета, разговора и скица које су рађене у периоду од 15 последњих година.

3.3. Опис и адекватност примењених научних метода

У раду је коришћен интегрални и компаративни научни метод и интегрални приступ решавању проблема. Интегрални метод је изабран због изузетне комплексности теме и великог броја чинилаца који су битни и нераздвојиви при анализи. Овај метод је комбинација три битна утицајна фактора: простора, комуникација и активности које посматра равноправно и нераздвојно. У методолошком смислу он подразумева равноправан третман простора са становишта три (под)система: еколошког, економског и социјалног. Интегрални

начин третирања просторног система у први план истиче међузависност три споменута (под)система и променљивост сваког од њих услед промена најмање у једном. На овај начин је могуће доћи до жељених резултата и доказати почетну хипотезу са мањом вероватноћом једностраног и усекторског сагледавања евентуалних предности и недостатака.

Компаративни метод би требало да омогући поређење разних могућности за унапређење система планирања инфраструктуре и његовог односа према развоју планинског туризма у Србији, као и поређење са сличним системима и односима у свету, Европи и земљама у окружењу. На овај начин би се позитивна пракса других (сличних) просторних система могла применити на планинска подручја Србије, подразумевајући и уважавајући при том све њихове специфичности, аутентичност и реално сагледавање могућности.

У раду се користи и метод анализе и синтезе (кроз покушај претходне синтезе и накнадне анализе и синтезе датих података), принцип одрживог развоја, као и остале научне методе - опште (картографски, генерализација, информатичко-синтетички и сл.) и посебне технике - системска анализа, функционална анализа, одговарајуће математичке технике, техника процене утицаја на животну средину, временска и просторна корелација, техника моделовања (система, односа, и сл.), као и технике интерполације и екстраполације. За прикупљање података о постојећем стању коришћена је одговарајућа литература, инострана и домаћа планска документа и студије, одговарајућа теренска истраживања, као и ранија искуства формирана на основу обиласка већине планинских подручја у Србији и земљама у ближем и даљем окружењу.

3.4. Применљивост остварених резултата

Овај рад у теоријско-методолошком смислу сагледава савремене концепте планирања инфраструктуре у планинским подручјима и ствара научну и практичну основу за унапређење процеса планирања инфраструктуре као значајног инструмента развоја планинског туризма у Србији.

Кроз анализу и примену теорија о планирању и развоју – планирању инфраструктуре, просторном и урбанистичком планирању, планирању развоја планинских подручја и планинског туризма, могуће је доћи до нових решења у процесу планирања инфраструктуре у планинским подручјима Србије који ће омогућити развој кроз потпуније активирање локалних ресурса и потенцијала уз истовремено поштовање регионалних и националних интереса на истом простору.

Практична примена дисертације мр Дејана С. Ђорђевића се може очекивати у помоћи доносиоцима одлука који су директно или индиректно повезани са овом облашћу, кроз могућност примене појединих сазнања и предложених решења из дисертације за дефинисање мера и инструмената за развој планинског туризма. Истовремено може се очекивати да поједина сазнања из дисертације допринесу унапређењу израде планских докумената (просторних и урбанистичких планова, мастер планова, планова развоја) за планинска подручја, управо у оном њиховом делу који се бави проблематиком планирања инфраструктуре.

Истовремено, ова тема би могла наћи и своју едукативну улогу где би стручњаци у области планирања инфраструктуре, просторног и урбанистичког планирања, планирања развоја планинских подручја, студенти и др. кроз упознавање са овом проблематиком могли продубити своја сазнања и, свакако, допринети продубљењу и даљем разјашњењу ове материје кроз сопствена будућа истраживања.

3.5. Оцена достигнутих способности кандидата за самостални научни рад

Мр Дејан С. Ђорђевић већ готово 20 година са успехом трасира пут озбиљног научног радника и стручњака. Осим перманентног бављења проблемима планирања инфраструктурних и комуналних система, кандидат се на једнако висококвалитатан начин ангажује у објављивању научних и стручних радова у сфери просторног и урбанистичког планирања, планирања развоја туризма и нарочито планирања туристичких подручја. Професионално и спортско искуство артикулисано кроз магистарски рад, серију планова и студија и наведених научних радова недвосмислено потврђује ауторову способност за самостални научни рад. Могу се поред осталог истаћи и важније стручне референце кандидата су:

Просторно планирање и регионални развој

- Регионални просторни план административног подручја Београда – учешће у изради (2002./03.);
- Стратегија просторног развоја метрополитена Београда – учешће у изради (1999./2000.);
- Програм за израду Просторног плана општине Смедеревска Паланка – руководилац израде (2005./06.);
- Просторни план општине Смедеревска Паланка – координатор израде плана испред општине Смедеревска Паланка (2008./10.);
- Просторни план општине Неготин – учешће у изради (2010./11.);
- Просторни план општине Смедерево – учешће у изради (2003./04.);
- Стратегија просторног уређења општине Смедерево – учешће у изради (2001./02.);
- Просторни план општине Велика Плана – учешће у изради (2006./07.);
- Стратегија просторног развоја Подунавског округа – координатор израде 2005./06.);
- Стратегија развоја општине Косијерић – учешће у изради (2003./04.);
- Учешће у пројекту УРБАЛК - "Програм подршке локалним управама у земљама западног Балкана у областима просторног и урбанистичког планирања ", у сарадњи са регијом Тоскана, провинцијом Пиза и Архитектонским факултетом из Фиренце, (2004./09.);

Урбанистичко планирање:

- План генералне регулације за насеље Неготин – члан синтезног тима (2010./11.);
- Генерални план Смед. Паланка 2010.– учешће у изради (1996./99.);
- Генерални план мреже инфраструктуре за далековод 110 kV Смедерево – Смед. Паланка – учешће у изради (1998./99.);
- Регулациони план села Бацин – руководилац израде (1998./99.);
- УП новог градског гробља у Смед. Паланци – руководилац израде (2000./01.)
- План генералне регулације насеља Петница, Бујачић и Клинци - учешће у изради (2003.);
- План детаљне регулације бањског подручја Паланачки Кисељак у Смед. Паланци - учешће у изради (2003./04.);
- План детаљне регулације Центар 1 у Смед. Паланци – учешће у изради (2003./04.);
- План детаљне регулације улице Боре Стајковића у Смед. Паланци – одговорни урбаниста (2004.);
- План детаљне регулације приступне саобраћајнице за ново градско гробље "Каменац" у Смедеревској Паланци – одговорни урбаниста (2007./08.);
- План детаљне регулације дела потеса "Мали Кључ" у Смедеревској Паланци – учешће у изради (2007./08.);

Планирање и програмирање јавне инфраструктуре

- Генерални пројекат и претходна студија оправданости за Унутрашњи магистрални полупрстен у Београду – учешће у изради (2003./04.);
- Генерални пројекат и претходна студија оправданости прве линије лаког шинског система (LRT) у Београду – учешће у изради (2004./05.);
- Учесће у изради више Средњорочних и Годишњих програма уређивања грађевинског земљишта.

Израда 3Д модела – рачунарска визуелизација:

- Планови детаљне регулације, Урбанистички пројекти и урбанистичка решења: ПДР "Виногради - Нови град" у Смедереву, Градски парк са спортско-рекреативним центром у Смед. Паланци, Ново градско гробље у Смед. Паланци, Нова зелена пијаца у Смед. Паланци, Ново гробље у Младеновцу, Комплекс ОШ Вук Караџић са спортском халом у Смед. Паланци, Комплекс нове санитарне депоније Губераш у Смед. Паланци, Комплекс тениских терена у Великој Плани...

Остало:

- Активни члан Планинарског друштва "Врбица" из Велике Плана (члан Управног одбора);
- Учесник више стотина планинарских акција у Србији, земљама у окружењу и Индији;
- Звање врхунског спортисте националног разреда за 2009. годину додељено од стране Спортског савеза Србије за успон на Хималајски врх Сток Кангри висок 6153м

4. ОСТВАРЕНИ НАУЧНИ ДОПРИНОС

4.1. Приказ остварених научних доприноса

Докторском дисертацијом мр Дејан С. Ђорђевић је трасирао пут савременом схватању улоге и значаја планирања инфраструктуре у планинским туристичким подручјима али и решавању економских, социјалних и еколошких проблема друштвене заједнице у овим срединама. У сагледавању ове материје аутор је поставио серију кључних идеја које ће допринети унапређењу схватања стратешког планирања развоја ових простора:

1. Научна утемељеност докторске дисертације мр Дејана С. Ђорђевића проистиче из свестране анализе основних појмова као и историјског развоја туризма и његовог односа према екстерним економским гранама, социјалној и еколошкој димензији развоја нарочито планинских подручја. Ова анализа је посебно поткрепљена детаљним прегледом и коментаром идеја и теорије о туризму, инфраструктури, планинском туризму и инфраструктури у планинским подручјима, уз нагласак на искуства модерне Србије у периоду иза Другог светског рата као и савремених искустава у Европи и свету.
2. Основни циљ дисертације мр Дејана С. Ђорђевића је био испитивање и дефинисање међусобних условљености, веза, значаја и утицаја планирања инфраструктуре и развоја планинског туризма, што би омогућило да се развију методе за успешније сагледавање процеса и промена у простору и начина њиховог усмеравања у жељеном правцу. Ово иначе данас у Србији представља један од најтежих проблема, тако да ова теза може да помогне код његовог решавања.

3. Кључни појам у тези магистара Дејана С. Ђорђевића представља кординирација планских решења из многих планских и стратешких докумената који се сустичу на одређеном планинском подручју. Кроз рад аутор доказује да је суперпонирање планова често хедникеп ових простора јер су рађени по различитим методологијама, законима, степену обавезности и, на крају, могућностима примене.
4. Мр Ђорђевић овим радом упућује на политике и стратегије просторног развоја у Европи, прегледом најзначајних стратешких докумената из области просторног планирања, на тај начин отварајући путеве даљој интра и нтеррегионалној интеграцији планинских подручја Србије. Он индиректно упућује планиске регионе ка коришћењу структурних фондова Европске Уније, који управо подржавају ове регионе у њиховом настојању да се брже развијају, односно трансформишу у ефикасне и самоодрживе, конкурентне са сличним срединама у Европи.
5. Значајан допринос овог рада се налази у прегледу позитивних искустава из Европе, света и Србије. Аутор инситира на унапређењу стратешког планирања планинских региона и планинске инфраструктуре чиме ови простори могу знатно да поправе конкурентност али и одрживост. Наравно, за ово је неопходна и знатна трансформација легислативе јер Србија данас у томе највише заостаје за другим земљама у Европи.
6. Користећи као примере два велика планинска центра у Србији, магистар Дејан С. Ђорђевић, истиче нова искуства у њиховом планирању али и до детаља приказује досадашњи плански развој ових подручја са свим позитивним и негативним консеквенцама на простор. Анализирајући њихове планове и развојне стратегије истиче донекле различите приступе али и заједничке изазове и шансе. Истовремено указује и на сталне, понекад и драматичне промене као последицу неадекватне примене планских докумената или погрешно заузетих праваца развоја.
7. Испитујући међусобну условљеност различитих типова инфраструктуре и развоја планинског туризма, кандидат пледира поштовање норматива и стандарда за инфраструктурно опремање планинских центара истовремено нудећи моделе (методологију) израде интегралних докумената за ове просторе, што чини кључни допринос овог научног дела и његову будућу примену.
8. Докторска дисертација Дејана С. Ђорђевића је по свим критеријума научно дело, урађено према свим стандардима систематског научног истраживања, прописаним за овакву врсту рада. Тиме је мр Ђорђевић доказао свој смисао и способност за самостални научни рад. Ова дисертација је значајна, како због научног приступа и примењеног научног апарата, тако и ради начина закључивања о предметној материји. Илустративност у истраживању, уз примену европских искустава али и приказ две студије случаја у Србији (Копаноник и Тара) ће свакако омогућити лакше схватање и примену закључака из овог рада.

4.2. Критичка анализа резултата истраживања

Докторска дисертација представља природни наставак истраживања бројних аутора у свету, Европи и Србији на ову тему, као и унапређење планирања инфраструктуре у функцији развоја планинског туризма. Имајући у виду објективне проблеме код добијања јасних статистичких података, катастарских информација, некоординираности легислативне материје у овој области, општих друштвено-економских околности у недалекој прошлости и др., ауторов допринос унапређењу научних и практичних сазнања добија још више на значају.

4.3. Верификација научних доприноса

У периоду финалне израде докторске дисертације мр Дејан С. Ђорђевић је објавио четири научна рада и један рад који је на рецензији у међународном часопису са SCI листе:

1. "Програми уређивања грађевинског земљишта у општини смедеревска паланка – упоредна анализа за период од 2003. до 2013. године", у Зборнику радова: Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља, Асоцијација просторних планера Србије и Универзитет у Београду Географски факултет, Београд, 2014.
2. "Специфичности утицаја планинског туризма на деградацију предела и животне средине", у Зборнику радова (књига 2) Планска и нормативна заштита простора и животне средине, Асоцијација просторних планера Србије и Универзитет у Београду Географски факултет, Београд, 2013.
3. "Законодавни оквир за планирање развоја туризма и његов положај у стратешким документима у Србији" (коаутор В. Шећеров), у Зборнику радова Проблеми и изазови савремене географске науке и наставе, Универзитет у Београду Географски факултет, Београд, 2012.
4. "Управљање просторним развојем у Смедереву, Смедеревској Паланци и Великој Плани – институционална и кадровска опремљеност" (коаутори Т. Тодоровић, И. Петровић) у Зборнику радова: Локална самоуправа у планирању и уређењу простора и насеља, Асоцијација просторних планера Србије и Универзитет у Београду Географски факултет, Београд, 2012.

5. ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОГ

Докторска дисертација магистра Дејана С. Ђорђевића, дипл. просторног планера, је научно дело широког прегледног карактера, урађено у потпуности са високим стандардима и нормама научно-истраживачког рада и на начин којим су у целости доказане постављене почетне хипотезе рада. Рад је урађен у складу са темом на коју је Наставно-научно веће Географског факултета у Београду дало сагласност. Ова дисертација се одликује широким прегледом историјског и савременог приступа материји планирања планинских туристичких подруја и улоге инфраструктурних система у њиховом развоју, као и њиховом третману и значају у бројним стратешким и планским развојним документима. Да би дошао до одговарајућих закључака кандидат је користио и обрадио обимну грађу из Србије, Европе и света.

Планска евалуација капацитета простора представља основни предуслов успешног планирања планинских подручја и то без обзира да ли се ради о већ заштићеним (и/или предложеним за заштиту) планинским подручјима или оним која нису заштићена и/или која се у поступку планирања не предлажу за заштиту, а имајући у виду да су она врло осетљива на уплив већих антропогених активности које ће сигурно уследити кроз туристичко активирање простора. У складу са реалним могућностима, потенцијалима и ограничењима планске претпоставке треба да сублимирају приоритетна планска решења и концепцију зановану на интегралном приступу (економско-социјално-еколошком) развоју ових простора уз нагласак на инфраструктурне системе као основне предуслове али и свакако последице развоја.

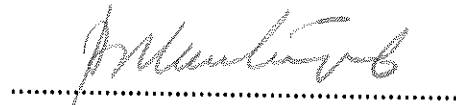
Дисертација магистра Дејана С. Ђорђевића је обрађена на високом научном нивоу и приказана према важећим стандардима научног рада. Добро је опремљена научним апаратом и написана разумљивим језиком, неопходним за боље схватање материје. Илустрације и

прилози јасно осветљавају тезе аутора, док закључци имају јасно постављен упућујући карактер за даље тумачење и примену.

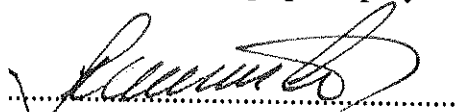
Према свом садржају и обиму докторска дисертација мр Дејана С. Ђорђевића у потпуности задовољава стандарде и норме Географског факултета у Београду. На основу тога слободни смо да закључимо да кандидат на достојан начин заслужује да приступи одбрани своје докторске дисертације.

Имајући у виду научну заснованост, методолошки приступ, као и научни и практични значај овог рада, Комисија са задовољством предлаже Наставно-научном већу Географског факултета Универзитета у Београду да прихвати овај извештај, изложи га на јавни увид и упути докторску дисертације мр Дејана С. Ђорђевића под насловом “Улога и значај планирања инфраструктуре у развоју планинског туризма у Србији” на коначно усвајање Већу урбанистичко-техничких наука Универзитета у Београду

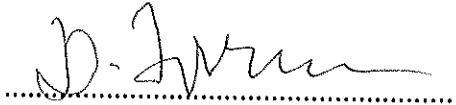
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

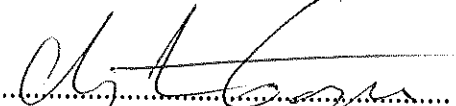
Др Велимир Шећеров, ванр. професор
Универзитет у Београду, Географски факултет

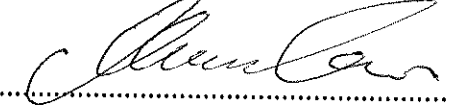
Др Мирољуб Милинчић, ванр. професор
Универзитет у Београду, Географски факултет

Др Добрица Јовичић, ред. професор
Универзитет у Београду, Географски факултет

Др Богдан Лукић, доцент
Универзитет у Београду, Географски факултет

Др Саша Милијић, виши научни сарадник,
Институт за архитектуру и урбанизам Србије